

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 784/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

419/2009. (XII. 2.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) az egrilakos **panaszos**¹ 2009. augusztus 26-án előterjesztett **panaszát** a 2009. december 2-án tartott zárt ülésén hozott állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2009. augusztus 26-án adta postára panaszát, melyben sérelmezte a 2009. augusztus 19-én Egerben vele szemben végrehajtott rendőri intézkedéseket.

A panaszos előadta, hogy 2009. augusztus 19-én „megemlékezés zajlott az állami ünnepről”. Őt telefonon értesítették, hogy „probléma adódott”, ekkor – délután 18 órakor – kiment az egril Dobó térre, és ott azt tapasztalta, hogy „az Új Magyar Gárda formaruhába felöltözött személyeket vesz körül kb. 10 rendőr”.

Panaszos a Jobbik Magyarországért Mozgalom helyi önkormányzati képviselőjeként megkérdezte a rendőri egység parancsnokát, hogy mi a gond, illetve hogy tud-e segíteni. A parancsnok közölte, hogy az érintettek csak akkor maradhatnak a téren, ha leveszik az egyenruhát. Erre válaszul a panaszos kifejtette, hogy a formaruha viselése

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

nem tilos, csupán egy egyesület jogalanyiságát szüntették meg, illetve törölték a nyilvántartásból.

A rendőrök azonban ezzel nem értettek egyet, és háromszor felszólították a jelenlévőket, hogy vegyék le az egyenruhát. Miután az érintettek nem engedelmeskedtek, a rendőrök felhívták a városi rendőrkapitányt, aki 18 óra 30 körül jelent meg, és 18 óra 33 perckor közölte, hogy öt percet ad lehetőséget arra, hogy a szerinte jogellenes cselekedetet abbahagyják. Azonban ezt követően sem történt rendőri fellépés.

Miután a téren zajló hivatalos rendezvény véget ért, a tömeg a Vár irányába indult koszorúzni, és a gárdista egyenruhát viselők is velük akartak tartani, azonban ezt a rendőrök megakadályozták. Ekkor ők leültek, és néhány olyan személy is melléjük telepedett, akik nem viseltek egyenruhát.

Ekkor két rendőr odalépett a csoporthoz, először a panaszost állították fel – aki ennek nem szegült ellen –, majd bekísérték a rendőrségi buszba. Innen telefonálni szeretett volna a jogi képviselőjének, azonban ezt megakadályozták: a telefont úgy csavarták ki a kezéből, hogy az széttört. (A panaszos hivatkozik arra, hogy cellainformációk alapján ellenőrizhető, hogy mikor szűnt meg a kapcsolat a szolgáltatóval, valamint az esetnek tanúja is volt.)

A panaszost a helyi rendőrkapitányságra állították elő társaival együtt, mindenkinek elvették a mobiltelefonját, majd három órán keresztül benntartották őket, eközben egy orvos vizsgálta meg őket, illetve előlről és oldalról is lefényképezték őket egy mérőléc előtt.

A panaszos leírja, hogy nem vettek fel jegyzőkönyvet, és csak annyit közöltek vele, hogy „rendőri intézkedés akadályozása miatt vont[ák] eljárás alá”. A panaszos előadása szerint a rendőrkapitány ehhez hozzáfűzte, hogy akkor fogják elengedni, amikor azt ő – a rendőrkapitány – akarja.

Az előállítás időtartama alatt a panaszost nem hallgatták meg, panaszt sem tehetett. A panaszos hozzáteszi, hogy a rendőrség tudott arról, hogy 19 órakor neki – bejelentett és meghirdetett – politikai rendezvényen kellett volna beszédet tartania, ezt azonban az előállítással megakadályozták. A panaszos szerint az előállítás célja nem az eljárás lefolytatása – tényállás tisztázása, meghallgatása – volt, hanem időhúzás.

Jogszerűtlennek tartja a szabálysértésre hivatkozást, és jogszerűtlennek tartja az előállítást azért is, mert ő nem szegült ellen a rendőri intézkedésnek. Különösen sérelmezte az előállítás időtartamát, és kérte a Testület eljárását, mivel a rendőri intézkedések súlyosan sértették a személyi szabadságát, tisztességes eljáráshoz való jogát és emberi méltóságát. Álláspontja szerint az előállításra jogalap nélkül és az arányosság követelményének megsértésével került sor.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult az érintett rendőrkapitánysághoz. A rendőrségi válaszból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A 2009. augusztus 20-án kelt rendőri jelentés szerint 2009. augusztus 19-én 17 óra 45 perckor a kapitányságvezető utasítására érkeztek az egri Dobó térre, mivel onnan bejelentés érkezett, hogy a Magyar Gárda egyenruháját viselő személyek tartózkodnak. A jelentést tevő rendőr 18 órakor érkezett a helyszínre, ahol 19 fő valóban gárdista egyenruhában volt jelen. Őket 18 óra 16 perctől a kiterjedő járőrök igazoltatták. A jelentés rögzíti, hogy a csoport alakzatban, egy személy utasítására mozgott.

A téren a kérdéses időpontban egy hagyományos kulturális rendezvény zajlott, melyen a város polgármestere és alpolgármestere mellett más ismert helyi személyiségek is jelen voltak. A rendezvény a jelentés szerint nem tartozott a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá. A rendezvényen kb. 200 fő vett részt.

A jelentés hivatkozik a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.738/2009/7. számú jogerős – tartalmilag az elsőfokú ítéletet helybenhagyó – ítéletére, miszerint a Magyar Gárda Mozgalmat is magában foglaló Magyar Gárda Egyesületet a bíróság feloszlatta. Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. r. (a továbbiakban: Szabs.r.) 10/C. §-a szerint pedig a rendőrség álláspontja szerint a téren a feloszlátott szervezet egyenruhájának viselésével megvalósult a „feloszlátott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel”. A szabálysértés elkövetésére többször felhívták a jelenlévők figyelmét, és kilátásba helyezték az előállítást, továbbá felszólította őket, hogy oszoljanak, melyre a jelenlévő, a csoportot irányító egyenruhás személy válasza az volt, hogy kéri az előállítást. A felszólítást háromszor megismételte, és minden alkalommal ugyanazt a választ kapta.

A felszólítás alatt – 18 óra 17 perckor – érkezett meg panaszos, helyi önkormányzati képviselő, aki a csoport és a rendőrök közé állt, lényegében átvette a csoport irányítását, és elmondta, hogy ő tagja az Új Magyar Gárda Mozgalomnak, és hogy vigyék el őt bilincsben. A közelben állók közül többeket felhívott arra, hogy csatlakozzanak a csoporthoz.

A kapitányságvezető 18 óra 30 perckor érkezett a helyszínre, aki szintén felszólította a jelenlévőket, hogy hagyják el a teret, oszoljanak, azonban ennek sem tettek eleget. A békés megoldás érdekében a kapitányságvezető megkereste a polgármestert és a város országgyűlési képviselőjét, de az ő közreműködésük sem vezetett eredményre, a gárdista csoport továbbra is alakzatban állt. A két említett vezető arra kérte őket, hogy ne zavarják a civil szervezet rendezvényét, távozzanak a térről.

A polgármester, látva a sikertelenséget, arra kérte a jelenlévő kapitányságvezetőt, hogy a Dobó téren ne alkalmazzanak kényszerítő eszközt. Ennek eleget téve, figyelemmel a kapitányságvezető utasítására is, a csoportos előállítás akkor kezdődött meg, amikor a tömeg a program szerint a Várba indult, és a gárdista csoport vezetője veszélyszót adott, hogy induljanak el, és csatlakozzanak az elvonuló tömeghez.

18 óra 53 perckor kezdődött meg a csoportos előállítás, az időközben odaérkező rendőri erőkkel összesen 19 fő vett részt az intézkedésekben. Az intézkedés megkezdésekor a panaszos a csoport és a rendőrök közé ült, hogy – passzív magatartásával – akadályozza az előállítást, így az intézkedést vele kezdték. A példát követve a csoport többi tagja is a földre ült.

Az előállítást rabszállító mikrobuszsal kezdték meg, és szolgálati személyautókat is igénybe vettek. Az előállítások 19 óra 10 perckor értek véget. A jelentés szerint „kényszerítő eszközök alkalmazására nem került sor, mindössze testi kényszer alkalmazásával lettek az előállítottak elhelyezve a szolgálati gépkocsikban”. A rendőrök két oldalról megfogták az előállítani kívánt személy karjait, és a járművekhez kísérték őket. Ennek során egyedül a panaszos fejtett ki enyhébb ellenállást („lábát előrefeszítve próbálta megakadályozni, hogy a rendőrök elkísérjék”). A panaszoson kívül további két civil ruhás személyt állítottak elő, ők is akadályozták a rendőri intézkedést. Rajtuk kívül még kb. 50 fő gyűlt a kérdéses területre, többen felvételeket is készítettek, azonban mások nem akadályozták a rendőri intézkedést.

Összesen 19 gárdista egyenruhás és 3 civil ruhás személyt állítottak elő a rendőrkapitányságra, ahol az előállításokat dokumentálták, az érintettekről fényképfelvételt készítettek, a gárdista egyenruha részeként a mellényt és a sapkát lefoglalták szabálysértési eljárás keretében.

A kapitányságvezető utasítására minden előállított személyt orvos vizsgált meg, elkülönítetten.

A rendőrkapitányság előállításra kijelölt helyiségének befogadóképessége nem tette lehetővé, hogy az előállított személyeket ott helyezték el, ezért őrzésükről a folyosón gondoskodtak.

Az előállítás okáról, annak várható időtartamáról, továbbá a rendőrkapitányságon várható további lépésekről a kapitányságvezető személyesen adott tájékoztatást. Az előállítottak nyugodtan viselkedtek, több alkalommal hűtött ásványvizet kaptak, a dohányzásra is lehetőség volt felügyelet mellett.

Az előállításokkal kapcsolatos iratok kitöltése, jelentések elkészültét követően az előállítottakat szabadon bocsátották. Mindenkiel szemben szabálysértési feljelentés készült (lásd a 9. pontot).

Az intézkedés során személyi sérülés nem történt, a rendőröket támadás nem érte, és egyedül a panaszosnak keletkezett személyi kára, a mobiltelefonja tört össze (lásd a 2. pontot).

Az utolsó előállított személyt 23 óra 23 perckor bocsátották szabadon.

A rendőri jelentés leírja az ezt követően történeteket, miszerint újabb gárdista megmozdulásra került sor, azonban ott – 0 óra 44 perckor – a rendőri felszólításnak eleget téve a résztvevők a helyszínt önként elhagyták.

2) A panaszos mobiltelefonjával történetekről az érintett rendőr külön jelentést készített 2009. augusztus 19-ei keltezéssel. Előadja, hogy 17 óra 35 perckor az ügyeletes utasítására, bejelentés folytán jelent meg a rendezvényen.

Miután parancsnoki utasításra a rendőrségi mikrobuszba kísérték öt személyt, a gépkocsiban felszólította őket, hogy adják át mobiltelefonjaikat. Ennek a panaszos kivételével valamennyien eleget tettek. Ekkor a rendőr a panaszos kezében tartott kihajtható telefon képernyőjét megfogta, majd a panaszos a telefon alsó részét megpróbálta kicsavarni, a rendőr kezéből kitépni a telefont. Ennek során a telefon kettétört. A panaszos ekkor közölte, hogy fel fogja a rendőrt jelenteni. A rendőr a jelentésben rögzíti, hogy nem érzi magát felelősnek a történetekért.

3) A kapitányságvezető levelében a fentiekén túl az alábbiakat jegyezte meg.

A Dobó téri rendezvény jellegére tekintettel – kulturális rendezvény, amely nem tartozott a Gytv. hatálya alá – nem tartózkodtak a helyszínen rendőri erők, fokozott ellenőrzés sem volt elrendelve, csak a megszokott rendőri járőrözés zajlott a környéken. A helyszínről érkezett bejelentés ellenőrzésére jelentek meg rendőrök a téren, ahol megállapították, hogy a Fővárosi Ítéltábla – hivatkozott – jogerős ítéletével feloszlattott társadalmi szervezet egyenruháját viselő 19 fő gyülekezett a helyszínen, a színpaddal szemben, „katonai jellegű alakzatban”.

Ez a köztéri megjelenés a kulturális rendezvényen összességében a Szabs. r. 10/C. §-ába ütköző szabálysértést képez, ezért utasította az ügyeletet, hogy az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján a szabálysértést elkövető személyeket igazoltassák.

A civil ruhát viselő és előállított három személy akadályozta a fenti intézkedést, ezzel a Szabs. r. 40/A. §-ába ütköző „jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség” szabálysértését valósították meg.

Az intézkedés során felvett igazoltató lapokat megsemmisítették, csupán az azok alapján az elektronikus nyilvántartásba bevitt adatok állnak rendelkezésre.

Az intézkedő rendőrök szolgálati öltözetben léptek fel, előírászerűen viselték a részükre kiadott, azonosító számmal ellátott jelvényüket.

Az egyenruhát viselő személyek képviselőjében semmilyen Gytv. szerinti bejelentés nem érkezett rendezvényről.

A helyszínre érkező parancsnok felszólította a gárdista egyenruhás csoportot, hogy oszoljanak, hagyják el a teret. Ekkor a katonai alakzatban álló társainak az egyik gárdista egyenruhát viselő személy „vezényszavakat adott ki”. A felszólítás a következők szerint hangzott: „A törvény nevében felszólítom Önöket, hogy megjelenésük szabálysértést képez, amennyiben továbbfolytatják, elő kell Önöket állítanom. Kérem, oszoljanak.” Erre a vezényszavakat osztogató gárdista egyenruhás személy válasza az volt, hogy kéri az előállítást. További két felszólításra ugyanezt a választ adta. Mindezek alapján megállapítható, hogy az érintettek megfelelő tájékoztatást kaptak az intézkedés céljáról.

A rendőrkapitány személyesen is a helyszínre érkezett, azonban az ő felszólításának sem tettek eleget. Ekkor fordult a rendőrkapitány a jelenlévő polgármesterhez és országgyűlési képviselőhöz, azonban az ő kérésükre sem tettek eleget a csoport tagjai a szabálysértés abbahagyására vonatkozó felszólításnak.

A fentieket követően az Rtv. 33. § (2) f) pontja alapján került sor a csoport tagjainak – köztük panaszosnak – az előállítására, figyelemmel az Rtv. 13. § (1) bekezdésében foglalt intézkedési kötelezettségre is. Ez a kötelezettség a jogerősen „felosztatott szervezet tevékenységét végző személyek” köztéri megjelenésével, a rendezvényt zavaró magatartásával egyértelműen fennállt, az érintettek szabálysértést valósítottak meg, a három „szimpatizáns” pedig a jogszerű rendőri intézkedést akadályozta.

Az intézkedés során eleget tettek az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményének is, hiszen a rendőrkapitány valamennyi rendelkezésre álló eszközt igénybe vett, amellyel az előállítás elkerülhető lett volna, azonban ezek nem vezettek eredményre, vagyis a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 57. §-ában foglalt azon rendelkezésnek, hogy a megkezdett intézkedést be kell fejezni, csakis ezen a módon tudták elérni.

Az intézkedések arányosságát támasztja alá a rendőrkapitány véleménye szerint az, hogy senkinek sérülést nem okozott a testi kényszer alkalmazása, és ennél súlyosabb kényszerítő eszközt nem alkalmaztak, tömegosztatásra sem került sor.

A felvétel készítésére az Rtv. 42. § (1) bekezdése alapján került sor, azokra a szabálysértési eljárás érdekében volt szükség, hiszen ezzel bizonyítható kétséget kizáróan, hogy a szabálysértést az eljárás alá vont személyek megvalósították. Emellett a felvételek bizonyítják a rendőri fellépések jogszerűségét és arányosságát.

Az előállítás során a személyi szabadságukban korlátozott személyeket orvos vizsgálta meg, róluk fényképfelvételek készültek, lefoglalás történt, továbbá a kényszerintézkedéseket dokumentálták, majd aláírták velük. Tájékoztatást kaptak az előállítás okáról, annak várható idejéről, továbbá panaszjogukról. Mindezt valamennyi előállított személlyel sorban egymás után hajtották végre. 23 óra 23 perckor az utolsó személyt is szabadon bocsátották, az előállítás során személyi sérülés nem történt.

Az előállítás során minden érintett arról nyilatkozott írásban, hogy hozzátartozó értesítését nem kéri, nem jeleztek olyan igényt sem, hogy jogi képviselővel kívánják felvenni a kapcsolatot. Valamennyien megkapták az előállítás időtartamáról szóló igazolást, egy kapcsolódó tájékoztatót (amely hét magyarországi civil szervezet, továbbá az ombudsman és a Testület elérhetőségeit tartalmazza), ezek átvételét aláírásukkal igazolva.

Az előállítás nyomán megtették a szabálysértési feljelentéseket, amelyet a lakhely szerint illetékes rendőrkapitányságoknak megküldtek (mindkét érintett szabálysértés rendőrségi hatáskörbe tartozik). Az egri illetékességű személyekkel szemben a rendőrkapitány elfogultságot jelentett be, amelynek helyt adva a Heves Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője a Hatvani Rendőrkapitányságot jelölte ki az eljárások lefolytatására. (A vonatkozó iratokat a rendőrkapitány mellékelte.)

A panaszos észrevételére reagálva a rendőrkapitány elismeri, hogy tudomással bírtak az aznap 19 órára bejelentett rendezvényről, azonban – ahogyan az a csatolt bejelentésből, jegyzőkönyvből és rendőrségi levélből kitűnik – arról nem tudtak, hogy ezen a rendezvényen a panaszos beszédet mondott volna, vagy ott egyáltalán meg kívánt jelenni (lásd az 5. pontot).

A rendőrkapitány megjegyzi, hogy a Heves Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője a kérdéses intézkedéseket kivizsgálhatta, és kisebb szakmai hibák megjelölése mellett – melyeket az oktatásban hasznosítanak – a fellépést „teljes mértékben jogszerűnek találta”.

4) A mobiltelefon és a ruházat elvételéről a rendőrkapitány levele az alábbiakat tartalmazza.

A panaszos mobiltelefonját az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján vették el („támadásra vagy önvészély okozására alkalmas tárgy”), mivel a mobiltelefon „alkalmas lehet támadás elkövetésére”. Miután a telefon átadására a panaszost felszólították, a Szolgálati Szabályzat 57. § (1) bekezdése alapján jogszerűen alkalmazott az intézkedő rendőr kényszerítő eszközt.

A többi mobiltelefon elvételére a Szolgálati Szabályzat 51. § (3) bekezdése szerint került sor, figyelemmel arra is, hogy a Rendőrségi Fogdák rendjéről szóló 19/1999. (XII. 13.) BM rendelet melléklete a fogvatartottnál tartható tárgyak között nem sorolja fel a mobiltelefont.

A ruházat elvételére a szabálysértési eljárásban felhasználható bizonyítékok beszerzése érdekében került sor. Az elvételkor figyelemmel voltak arra is, hogy ne hiányos öltözetben hagyják el az érintettek a helyszínt, ezért csak a sapka és a mellény lefoglalása mellett döntöttek a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 80. § (1) a) pontja alapján. Figyelemmel voltak továbbá az éjszakai hőmérsékletre is, amely a szabadon engedés időpontjában 25-28 °C volt. A hőmérsékletnek megfelelően gondoskodtak hűtött ásványvízről is az előállítás során.

5) Az egri rendőrkapitányság vezetője a Jobbik Magyarországért Mozgalom 2009. július 22-ei bejelentése alapján 2009. augusztus 19-én 19 óra és 21 óra 30 perc közötti időpontra a Gytv. alapján politikai rendezvényt vett tudomásul 2009. július 23-án kelt és átvett tájékoztató levele szerint. A rendezvényt érintő részletekről a bejelentés napján egyeztető tárgyalást tartottak, amelyről jegyzőkönyv készült.

6) A rendőrség által készített felvételeken látható, ahogy a téren összegyűlt gárdista egyenruhás csoport tagjait, illetve nem egyenruhás személyeket is igazoltatnak.

Később a rendőrök tájékoztatják a jelenlévőket, hogy szabálysértést követnek el, és előállítást helyeznek kilátásba, majd felszólítják a gárdista egyenruhát viselőket, hogy oszoljanak. Ez háromszor ismételten elhangzik, azonban az egyik gárdista egyenruhát viselő személy kifejezetten úgy nyilatkozik, hogy megértették a felszólítást, és kérik az előállítást.

Az egyik rendőr ekkor közli, hogy megkezdik az előállítást, azonban ekkor egy civil ruhás személy – panaszos – kifejti azon véleményét, hogy az egyenruha viselése nem valósít meg szabálysértést, és kéri, hogy először őt állítsák elő, mert szemben az egyenruhát viselőkkel – akik még „nem esküdtek fel” –, ő tagja az Új Magyar Gárda Mozgalomnak. Közli azt is, hogy amennyiben tényleg sor kerül az előállításra, akkor mindenkit bilincsből kell elvinni. Több civil ruhás személyt is odahív azzal, hogy ők is tagjai a Mozgalomnak.

A felvételen nem látható a rendőri jelentésekben rögzített eseménysor, miszerint a rendőrkapitány, illetve kérésére a polgármester és az országgyűlési képviselő is felszólítaná a jelenlévőket.

Az előállítást még sokáig nem hajtják végre, a jelenlévők közül kérik, hogy a rendezvény végét várják meg a további intézkedéssel. A rendőrök közlik, hogy vagy eleget tesznek a felszólításnak, és visszakapják az igazolványokat, vagy megkezdik a csoportos előállítást. Ekkor az egyik gárdista egyenruhát viselő személy újra közli, hogy még mindig kérik az előállítást.

Ezt követően utasítást ad a rendőr az előállítás megkezdésére, ám erre reagálva az egyenruhát viselők és további személyek a földre ülnek. Ekkor közlik velük, hogy testi kényszer alkalmazásával is végrehajtják az előállítást, és hogy a kényszer abban fog kimerülni, hogy felállítják és a kocsihoz vezetik őket. Ennek megfelelően egyesével,

két oldalról fogva a karjuknál fogva felhúzzák és elvezetik a kizárólag passzív ellenállást tanúsító, földön ülő személyeket – először panaszost. A csoport utolsó tagjai már önként állnak fel, és ülnek be a rendőrségi kocsiba.

7) Az előállítás végrehajtásáról készült rendőri jelentés szerint a panaszossal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerinti igazoltatást, a 31. § (1) bekezdése szerint személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálását, és az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának I. fordulata szerint szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítását hajtották végre.

A jelentést tevő rendőr a kérdéses napon 18 óra 55 perckor 19 személlyel szemben kezdeményezett intézkedést a Dobó téren. Az érintettek fekete színű mellényben, fekete sapkában, formaruhában, fekete bakancsban katonai alakzatban álltak. Vezetőjük többször vezényelte a csoportot, kifejezetten említve a Magyar Gárdát is.

Az intézkedés megkezdésekor a csoport elé állt, és a csoporttal együtt a földre ült a panaszos, akit a jelentést készítő rendőr igazoltatott, majd többször felszólította, hogy „a csoporttól határolódjon el”, és ne akadályozza a rendőri intézkedést, ellenkező esetben vele szemben jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt feljelentést tesznek, illetve ha cselekményét nem fejezi be, előállítják szabálysértés továbbfolytatása miatt. Miután a panaszos többszöri felszólítás ellenére sem hagyott fel cselekményével, a rendőr közölte vele, hogy ellene szabálysértési feljelentést tesz. A helyszínen lévő parancsnok is többször felszólította a panaszost, hogy hagyja abba jogsértő magatartását, azonban a panaszos továbbra is a földön ült, és nem mozdult.

A fentiek alapján 18 óra 55 perckor előzetes figyelmeztetés és ruházatátvizsgálás után előállították az Egri Rendőrkapitányságra. Az Rtv. 33. § (4) bekezdése szerint az előállítás okáról és idejéről a panaszos tájékoztatót és igazolást kapott.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az intézkedés jogszerű, szakszerű és arányos volt.

8) A rendőrségi iratok között fellelhető az előállításról szóló igazolás, miszerint az előállítás 18 óra 55 perctől 21 óra 20 percig tartott. Az igazolás tartalmazza a panaszjogra való kioktatást és panaszos – átvételt igazoló – aláírását, továbbá az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának elérhetőségét.

A szintén mellékelte „Nyilatkozat” szerint a panaszost tájékoztatták az intézkedés várható időtartamáról, és kijelentette, hogy kiértesítést nem kér. Az orvosi vélemény szerint – melyet szintén aláírt a panaszos is – külsérelmi nyom vagy a fogdában való elhelyezését akadályozó körülmény nem volt megállapítható.

A panaszos aláírásával további három iratot állítottak ki az előállítás során, egy tájékoztatót az előállított személy jogairól, kötelességeiről; továbbá az előállító

helyiség rendjéről, egy nyilatkozatot arról, hogy megfelelő tájékoztatót kapott, illetve a Magyar Helsinki Bizottság kapcsolódó írásos tájékoztatóját átvette, egyben nyilatkozva arról, hogy élelmezést nem igényel; végül hét további jogvédő szervezet – köztük a Testület – elérhetőségeit tartalmazó iratot.

9) A szabálysértési ügyben tett feljelentés szerint a panaszos a Szabs. r. 40/A. §-ába ütköző „jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség” szabálysértését követte el a kérdéses napon 18 óra 55 perckor a Dobó téren. A tényállást a feljelentés a rendőri jelentéssel egyezően ismerteti. A szabálysértési eljárást a 3. pontban írtak szerint – az Egri Rendőrkapitányság által bejelentett elfogultság folytán – a Hatvani Rendőrkapitányság folytatja le.

III.

1) A Testület megállapította, hogy az intézkedések érintették a panaszos emberi méltóságát, személyi biztonsághoz és szabadsághoz, tulajdonhoz, személyes adatok védelméhez, tisztességes eljáráshoz és békés gyülekezéshez való jogát, továbbá panaszjogát.

2) A Testületnek elsősorban az előállítás jogalapját kellett vizsgálnia. A rendőrség az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának I. fordulatra alapítva látta megalapozottnak az előállítást, e szerint „A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, ...aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja”.

A hivatkozott előállítási ok mögöttes jogalapját a Szabs. r. 40/A. §-a teremti meg. A Testület töretlen gyakorlata szerint ilyen esetben a szabálysértésre utaló körülményeket és a gyanú megalapozottságát annak ellenére vonja vizsgálati körébe, hogy magára a szabálysértési tényállás megállapítására, szabálysértési felelősség megállapítására hatásköre nincs. Ugyanis a szabálysértésre utaló körülmények vizsgálata nélkül a Testület kontrollja az ilyen indokkal előállítottak esetén teljesen kiüresedne. Ezért a Testület vizsgálja, hogy az előállításhoz szükséges mértékű gyanú az előállítás megkezdésekor fennállt-e.

A Szabs. r. 40/A. §-a szerint „jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség” szabálysértését az követi el, aki „a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik”. A szabálysértési tényállás alapján tehát a Testületnek először azt kellett vizsgálnia, hogy volt-e olyan jogszerű rendőri intézkedés, amellyel szemben az engedetlenség megvalósulhat.

A Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.738/2009/7. számú, 2009. július 2-án kihirdetett másodfokú, jogerős ítéletével a Magyar Gárdát feloszlatta. Az ítélet hatálya az indoklás szerint kiterjed az egyesülethez kapcsolódó mozgalom működésére is. Az ítéltábla ítéletében utalta arra, hogy a Magyar Gárda (Mozgalom) nem jogképes, azt az egyesülettel szimbiózisban, az egyesületen belül, annak szervezeti egységeként működő entitásnak kell tekinteni, igazolja ezt az, hogy az egyesület által becsatolt

„együtműködési megállapodás” szerint a Magyar Gárda az egyesület „ideológiai-szellemi iránymutatását magáénak vallva” az egyesület céljait valósítja meg. Tekintve pedig, hogy az egyesület a Magyar Gárdát magában foglalja, az ítélet hatálya arra is kiterjed, „vagyis az egyesület feloszlata kapcsán a bíróság a Magyar Gárdában tevékenykedő természetes személyek együttműködésének az egyesülethez kötődő szervezeti kereteit is megszünteti”. Az indokolás pontosítja az elsőfokú ítélet félreérthető rendelkezését, és leszögezi, hogy a feloszlatastól hozott döntés „a Magyar Gárdát alkotó természetes személyek jövőbeli egyesülési és gyülekezési jogára – mint anyagi jogi jogosultságra – kihatással nincs” (hiszen ez ellentétes lenne az elkülönült jogi személyiség elvével). A tilalom tehát csakis a Magyar Gárda (egyesület vagy annak szervezeti egysége) keretében gyakorolt jog vonatkozásában érvényesül.

A panaszolt esetben Eger főterén a kérdéses csoportosulás tagjai a Magyar Gárda egyértelműen azonosítható egyenruhájában, katonai alakzatban jelentek meg. A Testület álláspontja szerint a fentiek szerint egyértelműen megállapítható, hogy ez a tevékenység a tilalmazott körbe, a feloszlatastól működési körbe tartozik, vagyis arra kiterjed az ítélet hatálya. A szabálysértési felelősség vizsgálata nélkül megállapítható az is, hogy az Rtv. 33. § (2) f) pontján keresztül alkalmazandó Szabs.r. 10/C. § (1) bekezdése szerinti gyanú – „a bíróság által társadalmi szervezet feloszlatastól hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez” – a panaszolt esetben fennállt, az előállításra a rendőrség megfelelő joggal rendelkezik.

Alátámasztja ezt az is, hogy az ítéletet még 2009 júliusában a Fővárosi Ítéltábla honlapján teljes terjedelmében közzétették, továbbá az érintettek – akik éltek panaszjogukkal – maguk hivatkoznak az ítéletre, annak pontos számát is megjelölve. Mi több, jelen panaszügy időpontjáig a feloszlatastól törölés is megtörtént a Fővárosi Bíróságnál (a Polgári Kollégium Társadalmi szervezetek, alapítványok kezelőirodájának tájékoztatása szerint). Mindezek alapján a panaszolt napon a Testület álláspontja szerint már nem foghat helyt az a hivatkozás, hogy az ítélet tartalmát az érintettek nem ismerhették, vagy sértené a jogbiztonság elvét, ha a még nem ismert ítéleti rendelkezésen keresztül érvényesülő szabálysértési tényálláshoz kapcsolt szankciót alkalmaz a rendőrség.

A rendőrség a fentiek szerint jogszabályi felhatalmazással rendelkezett arra, hogy az egyenruhát viselő személyeket előállítsa.

A rendelkezésre álló adatokból megállapítható – azt a panaszbeadvány is tartalmazza – , hogy a panaszos kifejezetten a rendőri intézkedésről értesülve érkezett a helyszínre. Ott előadta azt az álláspontját, hogy nincs jogalapja a rendőri felszólításnak és intézkedésnek, a formaruha viselését semmi sem tiltja, az egyenruhát viselők szabálysértést nem követnek el. Majd elmondta, hogy ő – szemben a formaruhat viselő jelenlévőkkel, akik még nem „esküdtek fel” – tagja az Új Magyar Gárdának, ezért kérte, hogy ő legyen az első, akit megbilincselnek.

Miután a hosszas egyeztetést, várakozást követően a civil szervezet rendezvénye a téren véget ért, és egyértelművé vált, hogy a rendőrség az előállításokat megkezdi, a panaszos volt az, aki az egyenruhás, alakzatban álló csoport és a rendőrök közé lépve először leül, és az ő példáját követik a csoport tagjai, és a panaszos felhívására csatlakozott további civil ruhás személyek.

A fentiekre tekintettel a Testület úgy foglalt állást, hogy az engedetlenségnek olyan fokú gyanúja megvalósult, amely az Rtv. 33. § (2) f) pontja szerinti előállítást – figyelemmel a többszöri, több alkalommal elhangzott figyelmeztetésekre, felszólításokra is – megalapozza.

3) A Testületnek a továbbiakban vizsgálnia kellett, hogy az előállítás mint rendőri intézkedés az adott körülmények között arányosnak tekinthető-e. Az Rtv. 15. §-a kifejezett kötelezettségként szabályozza az arányosság követelményét, vagyis az intézkedés egyrészt „nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”, másrészt több lehetséges rendőri intézkedés közül „azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár”.

A panaszolt esetben a kitérő rendőrök igazoltatták a panaszost és társait, majd számtalan felszólítással és közreműködők igénybevételeivel igyekeztek elkerülni az előállítást, azonban az érintettek részéről a csoport vezetőjeként fellépő személy kifejezetten kérte az előállítást, sőt a panaszos a csoport élére ült, korábban pedig kérte, hogy ő legyen az első, akit megbilincselnek. A Testület ezzel kapcsolatban leszögezi, hogy az érintett kifejezett kívánsága sem adhat alapot rendőri intézkedésre, arra csakis a törvényben lefektetett szabályok szerint kerülhet sor.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy a rendőr „jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”. Az adott körülmények között a bejelentés, majd a helyszínen tapasztaltak alapján – a korábban kifejtettek szerint – fennállt a szabálysértés elkövetésének gyanúja, amelynek abbahagyására valamennyi ésszerűen igénybe vehető eszközzel megpróbálták rábírní az érintetteket.

A Testület által megállapított tényállás szerinti fokozatosság érvényesülése biztosította, hogy a rendőrség az arányosság követelményeit figyelembe véve intézkedjen, az előállítás végrehajtása a megelőző felszólítások után, a téren tartott rendezvény befejeztével, a passzív ellenállásra tekintettel nem sértette az arányosság követelményét.

4) A rendőrség által rendelkezésre bocsátott felvételen látható, ahogy a csoport tagjait különböző fokú erő kifejtéssel, egyes esetekben erő kifejtés nélkül, bizonyos esetekben testi kontaktus nélkül kényszerítik, hívják fel arra, hogy álljanak fel, és üljenek be a rendőrségi autóba.

A panaszos esetében a rendőri fellépés abban nyilvánult meg, hogy – miután egy rendőr tájékoztatja a csoportot, hogy a rendőrségi járműhöz fogják őket kísélni – két rendőr a felkarjainál fogva felhúzza, majd a gépkocsihoz vezetik. Ennek során a rendőrök erőt fejtenek ki, mert a panaszos lábát kifeszítve már aktív ellenállást is tanúsít.

A Testület álláspontja szerint ez a rendőri fellépést egyértelműen testi kényszerként kell értékelni. Ezzel szemben az előállításról készült rendőri jelentés kifejezetten arra hivatkozik, hogy az „intézkedés során kényszerítő eszközt” nem alkalmaztak.

A leírt jelentéssel szemben az Rtv. 62. § (1) bekezdése szerint a „kényszerítő eszköz alkalmazását jelenteni kell a szolgálati elöljárónak”.

Az Rtv. 47. §-a szerint a „rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat”. Az Rtv. 61. § (1) bekezdése előírja, hogy a „kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell”. Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint a „rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak”, továbbá „[n]incs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható”.

A megállapított tényállásra alkalmazva a testi kényszerre vonatkozó előírásokat, a Testület megállapította, hogy az alkalmazás feltételei fennálltak, és a végrehajtás módja sem lépte túl az arányosnak tekinthető mértéket. Figyelemmel továbbá arra, hogy a csoportos, de szakaszokban megvalósított előállítást megelőzően hosszas egyeztetés zajlott, többször és több alkalommal megismételt felszólítás és figyelmeztetés hangzott el, a Testület megállapítása szerint az előzetes figyelmeztetés követelménye is megvalósult.

A jogbiztonság alkotmányos követelményével összefüggésben is kellett értékelni ezen intézkedés szabályszerűségét és szakszerűségét. Ennek kapcsán a Testület felhívja a figyelmet arra, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazásáról külön rendőri jelentés – összhangban a Szolgálati Szabályzat 58. §-ának (4) bekezdésével – nem készült, egyúttal a Szolgálati Szabályzat 57. §-ának (3) bekezdése szerinti eljárásra sem került sor („a kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr elöljárója vizsgálja annak szükségességét, jogszerűségét, az arányosság követelményének megtartását. Mivel az intézkedő rendőr nem dokumentálta jelentéssel – a Szolgálati Szabályzatnak megfelelően – a kényszerítő eszköz alkalmazását, illetőleg nem került sor az 57. § (3) bekezdése szerinti eljárásra, ez sérti a vonatkozó előírásokat, egyúttal a jogbiztonság alkotmányos követelményének sérelmét is jelenti, mivel az intézkedéssel érintett személy vonatkozásában sérül annak a tisztességes eljáráshoz fűződő joga – egy, a Szolgálati Szabályzat által előírt eljárási garancia vonatkozásában.

5) A panaszos sérelmezte, hogy az előállítás során elvették a telefonját: „Bevittek bennünket a rendőrségre, ahol mindenkinek elvették a mobiltelefonját.”

A rendőrség a rendőrkapitányságon elvett telefonok esetére vonatkozóan hivatkozik a Szolgálati Szabályzat 51. § (3) bekezdésére, miszerint az „előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személy... [r]uházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál.”

A panaszos mobiltelefonjának elvételét a rendőrség az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján tartotta megalapozottnak. A hivatkozott szabály szerint akivel „szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja”.

A rendőrség álláspontja szerint a mobiltelefon „alkalmas lehet támadás elkövetésére”, és a telefon átadására a panaszost felszólították, ezért a Szolgálati Szabályzat 57. § (1) bekezdése alapján jogszerűen alkalmazott az intézkedő rendőr kényszerítő eszközt.

A Testület a testi kényszer alkalmazásával kapcsolatban egyrészt utal a 4. pontban kifejtettekre, miszerint a kényszerítő eszköz alkalmazását megfelelően dokumentálni kellett volna, melynek elmaradása a panaszos oldalán a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét okozta. Másrészt a Testület nem ért egyet a rendőrség azon kiterjesztő értelmezésével, hogy a telefon az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján elvehető tárgyak körébe esne. Az ilyen értelmezés indokolatlanul tág körben biztosítana lehetőséget jogkorlátozásra, akár a cipő elvételét is megalapozná valamennyi előállítás esetén – hiszen az is „alkalmas lehet támadás elkövetésére”.

Alátámasztja a kiterjesztő értelmezés indokolatlanságát az adott esetben az, hogy nem merült fel olyan körülmény – erre egyik rendőrségi dokumentum sem hivatkozik –, amely akár áttételesen utalt volna támadó szándék lehetőségére. A telefon elvételére felszólító rendőr jelentése szerint a panaszos „többszöri felszólítás ellenére sem volt hajlandó” átadni a mobiltelefon, ezt követően megfogta a telefon kihajtható részét, és ezt követően – a rendőr szerint a panaszos csavaró mozdulata folytán – tört ketté az eszköz.

A Testület megállapítása szerint tehát jogszerűtlen és jogsértő volt a telefon elvétele a Szolgálati Szabályzat 51. § (3) bekezdése szerinti időpontot – az előállító helyiségben történő elhelyezést – jóval megelőzően, ezért ez az intézkedés sértette a panaszos tulajdonhoz való jogát – különös tekintettel arra is, hogy az elvétel olyan módon történt, ami – végső soron – a telefon károsodásához vezetett.

6) A panaszos sérelmezte továbbá az előállítás során történeteket, az orvosi vizsgálat tényét és a mérőléc előtti fényképezést.

A Testület korábbi állásfoglalásaiban is megállapította, hogy az Rtv. 33. §-a alapján előállított személyek helyzetére – jogaira, kötelezettségeire – nem vonatkozik részletes szabályozás. Az Rtv. 97. §-a (1) bekezdésének h) pontja értelmében az előállított is fogvatartottnak minősül. A fogvatartott bizonyos alapvető jogait rögzíti az Rtv. A törvény 18. §-ának (1) bekezdése rendelkezik az értesítési jogról, a (2) bekezdés értelmében a Rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogva tartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni. A (3) bekezdés szerint a fogvatartott jogait csak annyiban lehet korlátozni, amennyiben az a szökés vagy elrejtőzés, a bizonyítási eszközök megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozását, újabb bűncselekmény elkövetésének megelőzését, illetőleg az őrzés biztonságát, a fogda rendjének megtartását szolgálja.

Az Rtv. az előállított vonatkozásában ezen túlmenően kimondja, hogy az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani [33. § (4) bekezdés].

A Szolgálati Szabályzat 51. § (3) bekezdése kimondja, hogy az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, *szükség esetén* orvosi ellátásban kell részesíteni.

A korábbi Szolgálati Szabályzatban [a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 3/1995. (III. 1.) BM rendelet] szerepelt egy rendelkezés („az előállított, elővezetett személy ellátására a fogva tartottakra vonatkozó szabályok megfelelően irányadók”), amely alkalmazhatóvá tette a Fogdaszabályzat rendelkezéseit az előállítottakra is. A hatályos Szolgálati Szabályzat elfogadásakor ez a hivatkozás kimaradt, így az előállítottak státuszát csupán a fent idézett „maroknyi” norma szabályozza, mivel a Fogdaszabályzat „fogvatartottakról” beszél, azok közé pedig az előállítottak nem tartoznak az 1. § (1) bekezdésben foglalt tételes felsorolás szerint.

A Fogdaszabályzat 2. § (5) c) pontja szerint a fogvatartott köteles „a szükséges orvosi vizsgálatnak és gyógykezelésnek magát alávetni, ruházatának átvizsgálását és a birtokában nem tartható tárgyak elvételét tűrni”. A fentiek szerint azonban nyilvánvaló, hogy ez a rendelkezés az előállítottként megvizsgált panaszosra nem vonatkozik.

A Testület megjegyzi, hogy a panaszos nem az orvosi vizsgálat *módját* sérelmezte, pusztán leírta a panaszolt események sorában, hogy a mérőléc előtti fényképezés mellett orvosi vizsgálatra is sor került. A Testület a fentiek szerint kiterjesztette vizsgálatát ezekre a körülményekre is. A vonatkozó jogszabályok hiányossága az orvosi vizsgálat kapcsán is felmerült, mely vizsgálat a külsérelmi nyom meglétére,

esetleges fertőző betegség fennállására vonatkozott, annak megállapításával, hogy az érintett személy fogdában elhelyezhető-e, illetve elkülönítése indokolt-e.

A Testület észlelte a vonatkozó jogszabályok hiányosságát, amely az orvosi vizsgálatra is vonatkozik, és megállapítható, hogy kifejezett jogszabályi felhatalmazás nincs arra, hogy külön, konkrét indok nélkül az előállítottakat orvosi vizsgálatnak vessék alá, arra csak *szükség esetén* kerülhet sor. A Testület azonban mérlegelte azt is, hogy bizonyos sérülések, fertőző betegségek fennállásáról éppen az orvosi vizsgálat során lehet meggyőződni.

A vizsgálat a rendelkezésre álló okiratok alapján a külsérelmi nyom meglétére, fertőző betegség fennállására vonatkozott, célja pedig annak megállapítása volt, hogy az érintett személy másokkal összezártan elhelyezhető-e, illetve elkülönítése indokolt-e. A panaszosok részéről és a rendelkezésre álló más adatok vizsgálata során sem merült fel olyan körülmény, amely az orvosi ellenőrzés ezt a célt túllépve okozott volna a panaszos és társai emberi méltóságát érintő sérelmet. A Testület figyelembe vette azt a nyilvánvaló érdeket, hogy az egy légtérbe kényszerűen összezárt személyeknél a fertőző betegségeket, egyéb, az elhelyezés szempontjából kritikus körülményeket szakember mérje fel.

A Testület mindezek alapján – miközben észlelte a jogszabályi hiányosságot, és aggályosnak tartja azt a helyzetet, hogy az előállítottak automatikus orvosi vizsgálatára kifejezett jogszabályi rendelkezés nincs –, valamennyi körülményt mérlegelve alapjogsérelmet az orvosi vizsgálat miatt nem állapított meg.

7) A panaszos előadta, hogy oldalról és előlről egy mérőléc előtt fényképezték le őket.

A rendőrség a fényképezésről az alábbiakat közölte. Azokat a Bűnügyi Technikai Alosztály helyiségében a bűnügyi technikus készítette, ezért látszik a felvételeken a falra felfestett mérőléc, azonban a fényképek nem a bűnügyi nyilvántartás részére készültek. A felvételek szükségesek voltak a bizonyíthatóság és az egyes személyek felvételén történő azonosíthatóságának biztosítása érdekében, ezért azokat a szabálysértési feljelentéshez csatolták. (A Testület ebben a körben utal arra, hogy a videofelvételeken a panaszos és társai egyedi beazonosítását is a kérdéses fényképek alapján tudta elvégezni.) A fényképfelvételek mindezen túl az előállítottak testi épségének sértetlenségét is bizonyították.

Az Rtv. 42. § (1) bekezdése szerint a rendőrség „a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról képfelvételt... készíthet”. A Szabs. tv. 52. § (1) bekezdése szerint a „szabálysértési hatóság... az ügy megítélése szempontjából lényeges körülményeket köteles tisztázni.” A 65. § (1) bekezdése szerint amennyiben „a tényállás tisztázásához személy... közvetlen megtekintése, illetve megfigyelése szükséges, a szabálysértési hatóság, illetőleg a bíróság szemlét rendel el.” Ennek során a (2) bekezdés szerint „a

bizonyítás szempontjából jelentős körülményeket kell rögzíteni. A szemle tárgyáról, ha lehetséges és szükséges felvételt... kell készíteni és azt a jegyzőkönyvhöz kell csatolni.”

A panaszosról készített felvételek – az azonosításhoz szükséges egyedi felvételek, továbbá a téren készült videofelvételek – a rendőrségi feljelentés alapján megindult szabálysértési eljárásban bizonyítékként együttesen felhasználhatóak.

Mivel a fényképkészítés érintette a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogát, a fentiekén túl azt is vizsgálni kellett, hogy a bizonyítási célhoz szükséges, illetve ahhoz képest arányos volt-e ezen alapjog konkrét esetben megvalósult korlátozása.

Az adatvédelmi biztos az igazoltatásokhoz kapcsolódó videofelvételek kapcsán megállapította, hogy aggályos az a gyakorlat, hogy „rabosítás-szerűen” készítenek felvételeket az érintettekről. A konkrét esetben a Testület úgy ítélte meg, hogy az előállítás helyszínén készült videofelvétel – mely lényegében a rendőri intézkedést tartalmazza és dokumentálja – az Rtv. 42. §-ának (1) bekezdése alapján indokolt módon, egyúttal az arányosság követelményét sem sértve készült.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a tárgybeli ügy panaszosa esetében a rendőrség bűnügyi technikai helyiségében mérőléc előtt készített fénykép-felvétel kapcsán nem foghat helyt az a rendőrségi hivatkozás, hogy a felvétel a szabálysértési eljárásban a bizonyíthatóság és az azonosíthatóság érdekében készült. A jelen esetben ugyanis a panaszos civil ruhában volt, nem viselt gárda-egyenruhát, tehát a jelen ügy panaszosa vonatkozásában az egyenruha viselésének igazolása, mint a szabálysértés szempontjából lényeges körülmény nem állja meg a helyét. Ennélfogva a Testület a panaszosról a – rabosításhoz hasonló – felvétel-készítést aránytalannak tartja, egyúttal megállapítja, hogy az sértette a panaszos személyes adatokhoz védelméhez fűződő alapjogát.

8) A panaszos kétségbe vonta, hogy az előállítás a valóban szükséges ideig tartott volna. Hivatkozott ebben a körben arra, hogy jegyzőkönyvet nem vettek fel, nem hallgatták meg arról, hogy az esettel kapcsolatban mi az álláspontja. Kifejezetten hivatkozik a rendőrkapitány kijelentésére, miszerint akkor fogják őket kiengedni, ha a rendőrkapitány akarja. Mindezek alapján a panaszos azt a következtetést vonta le, hogy az előállítás során időhúzás volt a valódi cél, és ezzel nem pusztán a személyi szabadságát korlátozták aránytalanul, de megakadályozták abban, hogy gyakorolja a békés gyülekezéshez való jogát.

A Testület az előállítás időtartama kapcsán az arányosságot az alábbiak szerint mérlegelte. A panaszos a szabálysértési feljelentés szerint 17 óra 35 perckor tanúsította a tényállászerű magatartást, 18 óra 55 perckor állították elő a térről, és 21 óra 20 perckor engedték el. A térről történő elvezetéshez képest tehát közel két és fél órán át korlátozták a személyi szabadságát.

A rendelkezésre álló adatok alapján látható, hogy az érintett 22 személyt egyesével vizsgálta meg az orvos, a feljelentéshez csatolt fényképfelvételeket is külön-külön készítették, majd személyre szabottan dokumentálták – az egyenruhás előállítottak esetén – a sapka, a mellény és a kendő lefoglalását, illetve a megfelelő tájékoztatások megtörténtét (csak ez utóbbi körben öt papírt írtak alá a panaszossal).

A Testület az elvégzett cselekményekre tekintettel – figyelemmel arra is, hogy valamennyi előállítottnál elkülönítve, egymást követően lehetett csak biztosítani például az orvosi megvizsgálást, fényképezést –, nem találta aránytalannak az előállítás összesen 2 óra 25 perces időtartamát.

9) A panaszos sérelmezte azt is, hogy nem gyakorolhatta az Alkotmányban és az Rtv.-ben is biztosított panaszjogát. Tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló iratok – szám szerint négy –, melyeken panaszos aláírása szerepel, ezt kifejezetten cáfolják, a Testület ebben a körben alapjogsérelmet nem tudott megállapítani.

Az előállítás idejéről szóló igazolás szövegszerűen tartalmazza az Rtv. panasszal kapcsolatos törvényszövegét, melyen a panaszos aláírása szerepel, az iraton olvasható az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának elérhetősége. Külön okiraton – szintén a panaszos aláírásával – szerepel további hét jogvédő szerv (köztük a Testület) elérhetősége.

A panaszos aláírta az „előállított/elővezetett személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről” szóló tájékoztatót, amely kitér arra, hogy az intézkedéssel szemben az érintett „panasszal élhet, melyet szóban vagy írásban terjeszthet elő”. A panaszos külön nyilatkozatban aláírásával elismeri, hogy az előállító helyiségben történő elhelyezéskor magyar nyelven megismerte „a panasz és kérelem előterjesztésének módját”.

Az iratok szerint az aláírások azt is tanúsítják, hogy a panaszos a tájékoztatókból – valamint a Magyar Helsinki Bizottság által kiadott külön tájékoztatóból – saját példányt átvett.

IV.

A Testület a fentiek szerint megállapította a panaszos tulajdonhoz, személyes adatok védelméhez és tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét, ezért az Rtv. 93/A. § (6) bekezdése alapján – a megállapított alapjogsérelmek összességére tekintettel – a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2009. december 2.

Dr. Kaltenbach Jenő

elnök,
testületi tag

Dr. Juhász Imre

elnökhelyettes,
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra

testületi tag

Dr. Féja András

előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf

testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület